

Dertiende zondag door het jaar A

2 Kon. 4,8-11.14-16a

Rom. 6,3-4.8-11

Mt. 10,37-42

De eerste zinnen van het evangelie zijn nogal onthutsend. 'Wie zijn naaste familieleden, vader of moeder, zoon of dochter, kleinkinderen of achterkleinkinderen meer bemint dan Jezus, is Hem niet waardig'. Natuurlijke familiebanden, die toch het eerst en het meest ons hart raken, blijken in de ogen van Jezus ondergeschikt te zijn aan de roeping Hem na te volgen. De logica van het Evangelie is met andere woorden niet de logica van de bloedverwantschap. Jezus zegt niet dat wij onze familieleden niet mogen liefhebben. Hij zegt alleen dat we deze relaties niet moeten verabsoluteren. Ze zijn ondergeschikt aan ieders persoonlijke roeping om in dienst te treden van het Evangelie. Relatie is ondergeschikt aan roeping. God, de Schepper, gaf ons het leven en de liefde voor onze bloedverwanten. Maar de Schepper moeten wij meer beminnen dan de schepping. De liefde voor God is absoluut, de liefde voor de mensen relatief. De natuurlijke familiebanden, hoe edel ook, blijven onder de supervisie van de Godsliefde, die elke menselijke liefde haar juiste plaats, tijd en proportie geeft. God het eerst liefhebben en de naaste gelijk zichzelf. Als God in het centrum staat van de relatie tussen twee mensen, gaan die mensen elkaar niet overvragen. Als God de derde mag zijn in een wederkerige relatie, biedt dat garanties voor een trouwe liefde en een open relatie naar anderen toe en naar de wereld. Geen 'egoïsme à deux' dus!

Maar het evangelie van deze zondag bekijkt de zaak van de liefde ook vanuit een andere hoek. 'Wie u opneemt, neemt Mij op', zegt Jezus. 'Wie één van deze kleinen ook maar een beker fris water geeft omdat hij mijn leerling is, hij zal zijn beloning niet ontgaan'. Ook die woorden zijn onthutsend. Want een beetje menselijke goedheid – het geven van een beker fris water – heeft blijkbaar waarde voor de eeuwigheid. Een beetje menselijke goedheid, wat is dat eigenlijk? In zijn beroemde roman *Leven en Lot* zegt de joodse Sovjetschrijver, Vasili Grossman, dat de meeste mensen nooit een poging doen om het goede te definiëren. Wat is goed? Goed voor wie? Goed vanwege wie? Is wat gisteren goed was dat ook vandaag? Is het goede toepasbaar op alle mensen en in alle levensomstandigheden? Hebben de mensen in de loop van de tijd vooruitgang geboekt in het doen van het goede? En wordt ons begrip van het goede ook breder gedeeld door de aarde, door de dieren, door de bomen en de oceanen?

Als we de geschiedenis erop naslaan, zien we hoeveel bloed er vergoten is in naam van een bepaalde opvatting van het goede. Alles wat met die opvatting in strijd is wordt dan tot 'kwaad' bestempeld. Het boek van Grossman is een hallucinante beschrijving van de stromen bloed die de beide wereldoorlogen, het stalinisme en de goelag uit de vorige eeuw hebben doen vloeien 'in naam van het goede'. Het trieste is dat waar grootse ideeën

over het goede ontstaan, in ideologieën als het communisme of het fascisme, dat daar juist veel bloed vloeit. We hoeven vandaag niet verder te kijken dan wat het islamisme, het populisme en de dictaturen in verschillende landen allemaal aanrichten. Nee, de grote ideeën omtrent het goede verkeren al te vaak in hun tegendeel!

Maar wat is het goede dan wel? De beker koud water uit het evangelie geeft ons een hint. In die roman *Leven en Lot* staat eveneens een verhaal, dat zo uit de mond van een Jezus uit de twintigste eeuw had kunnen komen.

‘In een dorp arriveerde een Duits strafpeloton waar daags ervoor twee Duitse soldaten waren vermoord. De vrouwen werden uit hun huizen gejaagd om een kuil te gaan graven aan de rand van het bos. Bij een bejaarde vrouw werden een paar soldaten ingekwartierd. Haar man was samen met twintig andere mannen van het dorp in het politiebureau samengedreven. Tegen de ochtend begonnen de soldaten hun machinepistolen te controleren. Eén van hen gaf een ongelukkige ruk aan de trekker van zijn pistool en schoot zichzelf in de buik. Iedereen was in paniek. Zijn makkers legden de gewonde op het bed van het ouder echtpaar. Ze bevelen de vrouw dat ze voor de gewonde moest zorgen. Toen werden ze weggeroepen naar de executieplaats waar de mannen zouden worden afgeslacht. De vrouw bleef dus alleen achter met de gewonde soldaat, haar vijand. Plots prevelde hij duidelijk verstaanbaar om wat water. De vrouw dacht bij zichzelf: “Ellendeling, ik zou je moeten wurgen”. Maar ze gaf hem toch een beker water. Op, het moment waarop de schoten door het dorp klonken hielp ze hem het water te drinken. De vrouw zelf kon later niet uitleggen waarom ze dit had gedaan.’

Deze ‘kleine goedheid’ van de oude vrouw die een gewonde vijand een beker water geeft, is in strijd met de rede. Het is een dwaze, blinde goedheid die verbleekt bij de grote ideeën van goedheid die redenaars en politici over de mensen uitstorten. Maar deze dwaze goedheid – een beker koud water aan een stervende vijand geven – redt het menselijke in de mens. Deze eenvoudige, onberedeneerde goedheid is het hoogste wat de menselijke geest ooit heeft voortgebracht, zegt de schrijver van *Leven en lot*. Deze goedheid is krachtig, zolang zij zonder macht is. Want het is de macht die het goede in zijn tegendeel verandert. We zien deze kleine, onberedeneerde goedheid in talloze heiligen en in zoveel anonieme mensen die onberekend iets goeds doen voor een ander. Deze goedheid bevochtigt onze dorstige aarde met druppeltjes menselijkheid. Zij tilt ons op naar Gods licht. Dat is de liefde die haar beloning niet ontgaat omdat ze een mens opneemt enkel omdat hij een mens is, geschapen naar Gods, Jezus Christus, dé Mens.

Br. Guerric Aerden ocs